

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

DRUŽBENA SKRB ZA GLUHE

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtor: Maja Nesladek

Mentor: Bogomil Kropej

RAZRED/LETNIK: 3.letnik

Celje, marec 2016.

DRUŽBENA SKRB ZA GLUHE

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:

Maja Nesladek, 3.B

Mentor:

Prof. Bogomil Kropej

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2016

KAZALO

1. POVZETEK.....	5
2. UVOD.....	5
2.1. PREDSTAVITEV PROBLEMA.....	6
2.2. HIPOTEZE.....	7
2.3. RAZISKOVALNE METODE	7
2.3.1. Opazovanje (študij primera).....	7
2.3.2. Opazovanje z udeležbo	9
2.3.3. Strukturiran intervju.....	9
2.3.4. Analiza dokumentov.....	9
3. TEORETIČNI DEL.....	10
3.1. DEFINICIJA GLUHOTE.....	10
3.2. POMEN SLUHA.....	11
3.3. PRAVNE PODLAGE.....	12
3.3.1. Deklaracija o pravicah invalidov.....	12
3.3.1.1. Konvencija o pravicah invalidov.....	13
3.4. KOMUNIKACIJA.....	14
3.5. VPLIV GLUHEGA OZ. NAGLUŠNEGA OTROKA NA DRUŽINO.....	15
3.6. ORGANIZACIJA DRŽAVNE INSTITUCIJE, KAKO JIM POMAGAJO	16
3.7. IZOBRAŽEVANJE.....	16
3.7.1. VZGOJA, IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE.....	16
3.7.2. KAKO SE PRI NAS ŠOLAJO OTROCI Z SLUŠNJO MOTNJO.....	17
3.7.3. INTEGRACIJA.....	17
3.8. SURDOLOŠKA KOMUNIKACIJA.....	19
3.8.1. Pripomočki za gluhe in naglušne.....	20
4. METODOLOGIJA.....	22
4.1. CILJI IN RAZISKAVE.....	22
4.2. HIPOTEZE.....	22
5. INTERVIJU.....	22
5.1. VPRAŠANJA.....	23
5.1.1. PRVI INTERVJU.....	23
5.1.2. DRUGI INTERVJU.....	25
5.1.3. TRETJI INTERVJU Z SURDOPEDAGOGINJO.....	26
5.1.3.1. Vprašanja.....	26
6. ANALIZA HIPOTEZ	26
6.1. ANALIZA HIPOTEZ.....	26
6.2. PREDLOGI ZA NADALJNE DRUŽBENE INTERVENCIJE NA PODROČJU GLUHOTE.....	30
7. SKLEP.....	30
8. LITERATURA	31
8.1. SLIKOVNO GRADIVO.....	31

1. POVZETEK

Nepoznavanje problematike gluhih in naglušnih v današnjem svet je dokaj velik problem, ki se ga še premalo zavedamo tisti, ki se ne opredeljujejo kot slušno prizadeti. Če pomislimo, kako bi obvladovali svet, se spopadali z različnimi problemi, kako napredovali, če bi bili zvočno izolirani in nebi »slišali« vsako, še tako pomembno informacijo, ki nam pomaga pri osebni rasti in izpopolnjevanju.

Prav zaradi teh in še mnogo drugih problemov, ki zadevajo gluhe in naglušne je sledil izbor teme družbena skrb za gluhe.

To temo sem izbrala predvsem zato, saj sem mnenja, da se v Sloveniji o gluhih in naglušnih ne piše in pove dovolj, tema mi je tudi zelo domača, saj sem odraščala sem v družini z gluhim otrokom in sem zato zelo seznanjena z svetom gluhih in naglušnih.

Dotaknila sem se teme komunikacije, ki je proces sprejemanja, pošiljanja in interpretacije sporočil ali simbolov, z določenim pomenom ter hkrati neizogiben proces za obstoj v družbi in uspešno življenje. Pri komunikaciji ima glavno vlogo surdopedagoška pomoč, ki je ključna za uspešno komuniciranje in delovanje v družbi. Otroci brez te pomoči nebi bili sposobni delovati v družbi.

Gluhe in naglušne osebe imajo okrnjeno slušno doživljanje okolja, kar se odraža na telesni, psihični in pa socialni ravni. Gluhota in naglušnost sta navidezna invalidnost, kar še dodatno otežuje vsakdan gluhe in naglušne osebe. Ta invalidnost jim manjša možnosti uspeha v šoli, prav tako pa tudi na športni ravni, zaposlovanju, ...

Vsak posameznik je upravičen do človekovih pravic in svoboščin, ki mi omogočajo dostojno, enakopravno in pravično udejstvovanje v družbi.

2. UVOD

»Najbolj učinkovito zdravilo za gluhoto ni niti medicina

Niti učinkoviti slušni pripomočki, ampak razumevanje.

In kako ironično – razumevanje nič ne stane.

Toda šele osveščenost nas lahko pripelje do razumevanja.«

Jack Gannon, Zapuščina gluhih

Ljudje z okvaro sluha, še posebej pa popolnoma gluhi ljudi, ki so bili po navadi gluhi od rojstva, so slišči ljudje stoletja dolgo imeli za neumne in nesposobne. Takšne značilnosti so gluhim prepisovali predvsem zato, ker jih zaradi nezmožnosti slišanja niso razumeli in se z njimi niso mogli sporazumevati. Vemo, da se lahko ljudje med sabo uspešno sporazumemo le s pomočjo nekega skupnega jezika oz. koda, ki ga vsi poznamo in ga tudi vsi razumemo - v sodobnem času je to govorjeni jezik. (Pušnik, str/5).

Prav zaradi nerazumevanja pojavov gluhotе in drugih okvar sluha so ljudje s takšno ali drugačno okvaro sluha stoletja dolgo imeli za neprimerne dediče lastnine, neprimerne kot zakonske partnerje, neupravičene do izobraževanja in nesposobne za delo. S tem so jim bile stoletja dolgo kršene osnovne človekove pravice. Ljudi s prizadetim sluhom so na takšen način obravnavali do srede 18. stoletja. Takrat pa se je zaradi drugačnega pogleda na pojav okvare sluha, zaradi drugačnega razumevanja ljudi z okvaro sluha zaradi upoštevanja njihovih posebnih potreb položaj gluhih radikalno spremenil. Z ustanavljanjem prvih šol za otroke z okvarami sluha v Franciji, Nemčiji in z izobraževanjem učiteljev za otroke z okvaro sluha so se pojavile prve pravice gluhih, predvsem so prvič dobili pravico do izobraževanja. Skoraj dve stoletji so nato usodo ljudi z okvaro sluha krojili slišišči ljudje in šele v drugi polovici 20. stoletja so si lahko ti ljudje svoje življenje začeli urejati sami (Pušnik, str/5).

V tej raziskovalni nalogi bom skušala predstaviti položaj ljudi z okvaro sluha v Sloveniji in kakšne so njihove pravice. Poskušala bom ugotoviti kako poteka njihovo izobraževanje in kako uspešni so pri tem. Seveda pa bom raziskala tudi kako jim na njihovi poti do uspeha pomagajo različne institucije in medicinski napredek.

Seveda pa vsak posameznik na svoji poti do uspeha potrebuje tudi nekakšen oporni sistem, pri večini je to njihova družina. Le ta pa se pri osebah z okvaro sluha razlikuje od oseb ki slišijo dobro. Poglobila se bom tudi v to, kako lahko gluha oseba spremeni položaj družine in kako le ta vpliva na njeno delovanje. Vse to pa bom lahko raziskovala na osebni ravni, saj sama živim z osebo ki je gluha in tudi sama občutim kakšen odnos ima družba do njega kako on vpliva nanjo kako nanj gleda država ter kako se je spremenil položaj naše družine.

2.1. PREDSTAVITEV PROBLEMA

Problematika gluhe in naglušne populacije se začne že pri komunikaciji, ta pa zopet vodi k naslednjim, še kompleksnejšim problematikam, ki so se od same komunikacije odvisne. Izobraževanje in komunikacija sta tesno povezana pojma, ki se uvrščata med pomembne družbeno socialne metode za razvoj posameznika. Gluhi in naglušni sami se skupaj s številnimi društvi, ki delujejo na področju gluhotе, borijo in zahtevajo uresničitev svojih pravic na področju izobraževanja in vzgoje, za enakopravnost in spoštovanje osebnosti. Ne morejo pa priti do uresnitve ciljev brez integracije in razumevanja okolice. (Petrovič, str./10).

Vzgoja in izobraževanje, kot združena pojma, se začneta že v vrtcu, nadaljujeta pa se v šolah. Pri obeh dejavnostih se gluhi in naglušni spopadejo s številnimi problemi. A vendar je velik poudarek prav na osnovnošolskem izobraževanju, ki je že po strukturi besede »osnovno«, začetno in pomembno pri razvoju. Nadaljuje se s srednješolskim, tu nekje se možnosti za izobraževanje za gluhe in naglušne ustavijo. (Petrovič, str./10).

V Sloveniji Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana (ZGNL) deluje na področju šolstva oz. izobraževanja te populacije, ter si prizadeva za izboljšanje statusa. V njem deluje že začetna faza vzgoje – vrtec, izobrazba se nadaljuje z osnovno šolo in srednjo šolo, v kateri je samo neka vrst poklicev, za katere se dijaki lahko odločijo. (Petrovič, str./10).

Integracija slušno prizadetih v okolje oz. redne šole je možna in poteka sistematično od leta 1976/77 in je postala sestavni del usposabljanja v Centru za rehabilitacijo sluha in govora. Tu pa se pojavi problematika socialnega statusa tako prizadete mladine. (Petrovič, str./10).

Soočeni smo s težavnimi dejstvi, ki zadevajo izobraževanje, prikazujejo pa nam predvsem počasno stanje razvoja v smeri napredovanja v tej panogi gluhih in naglušnih. Poznamo nekaj izboljšav v tehnološkem smislu, vendar se uresničitev le-te tehnologije v praksi še ni tako močno izrazila. Potrebno bi se bilo usmeriti v raziskavo dejavnikov, ki bi izboljšali kvaliteto življenja gluhih in naglušnih (Petrovič, str./10).

2.2. HIPOTEZE

- Družina se mora prilagoditi na nov način življenja, spremeniti morajo način komunikacije – hipotezo želim potrditi
- Starši na začetku težko sprejmejo dejstvo da so njihovi otroci gluhi oziroma naglušni in so v šoku – hipotezo želim potrditi.
- Organizirane surdopedagoške pomoči, ki je zelo pomembna pri razvoju gluhih otrok, ne prejemajo dovolj - hipotezo želim potrditi.
- Invalidnost znižuje življenjske priložnosti gluhega otroka – hipotezo želim potrditi.

Pričakujem, da bodo vse hipoteze potrjene.

Sem mnenja, da bodo rezultati pokazali:

- Da družine morajo spremeniti način komunikacije, če želijo uspešno komunicirati z svojim otrokom.
- Da starši na otrokovo gluhoto niso pripravljeni in težko sprejmejo dejstvo, da je otrok invalid
- Da otroci potrebujejo več surdopedagoške pomoči, kot jim je dana.
- Da invalidnost bistveno zmanjšuje možnosti uspeha na določenih področjih življenja.

2.3. RAZISKOVALNE METODE

Vsaka znanost, tako tudi sociologija, splošna načela znanstvenega spoznanja prilagodi svojemu predmetu raziskovanja. Celoto teoretičnih spoznanj in postopkov, ki omogočajo nova spoznanja o družbenih procesih, imenujemo metode družboslovnega raziskovanja. Pri sociološkem raziskovanju lahko uporabljamo različne metode. Pogosto se uporabljajo metode opazovanja, metode spraševanja, eksperimenta in analize dokumentov. Vsaka od njih ima svoje prednosti in slabosti. Prednosti in omejitve posamezne metode lahko ocenjujemo le glede na konkreten raziskovalni problem. Zaradi kompleksnosti predmeta raziskovanja in ker pogosto želimo problem osvetliti z več vidikov, v proces raziskovanja uporabljamo kombinacije različnih metod (Uvod v Sociologijo, str/192).

2.3.1. Opazovanje (študij primera)

Opretila sem se na opazovanje družine Maksa, petletnega otroka iz Celja.

Prednosti moje raziskave so te da sem raziskovala stališča družine, raziskovanje je potekalo individualno. Opazovanje je potekalo sistematično.

Ob opazovanju, sem pisala natančne zapise, da sem kasneje lahko iz njih izluščila bistvo. Pred opazovanjem pa je bilo pomembno, da sem se pripravila, da sem prebrala potrebno gradivo, ki mi je pomagalo pri razumevanju stanja Maksa in njegove družine.

Pomanjkljivosti opazovanja pa so te da so podatki subjektivni z ene strani torej s strani družine. Podatki so tako manj natančni.

2.3.2. Opazovanje z udeležbo

Prednosti tovrstne metode je, da omogoča raziskovalcu spoznati tudi tisti del družbenega življenja skupine, ki je sicer skrit površnemu opazovalcu. Tako bolje razume odnose med člani in članicami skupine in njihovo vedenje. V mojem primeru je ta družbena skupina moja družina. Prednost te metode je tudi da sem lahko navedla veliko bolj temeljite podatke in lahko sem se bolj poglobila v razumevanje življenja mojega brata Žige. Zato so zbrani podatki in informacije bogatejši in bolj natančni.

Pomanjkljivosti pa so te da metodo lahko izvajamo samo v majhnih skupinah, v mojem primeru pri moji družini, zato je možnost posplošitve spoznanj majhna. Zelo težko je zapisovati podatke in ugotovitve, saj so ti subjektivno obarvani.

2.3.3. Strukturirani Intervju

Omogočalo je hitrejše napredovanje, saj sva bila z sogovornikom ves čas osredotočena na osnovno tematiko pogovora.

Pomanjkljivosti takšnega intervjuja so da so odgovori nekoliko skopi, pridobljene informacije so omejene. Vprašani imajo nekoliko manj možnosti da izrazijo svoje mnenje tudi o nekaterih drugih stvareh, ki pa morda bistveno vplivajo na raziskovalni problem.

2.3.4. Analiza dokumentov

Pomemben del podatkov, potrebnih za sociološko analizo, lahko pridobimo z analizo različnih dokumentov. Razlikujemo med osebnimi in neosebnimi tovrstnimi viri. Med osebne vire bi lahko uvrstili avtobiografije, pisma, dnevnike itd.,...med neosebne pa časopise, sodne spise, uradne spise npr. Centrov za socialno delo itd. (Uvod v Sociologijo, str/198).

Prednosti te metode so, da omogoča študij posameznega procesa oziroma pojava v daljšem časovnem obdobju (jaz sem raziskovala obdobje od rojstva do petega leta starosti), ponuja bogate (večplastne) informacije o življenju določene skupine (v mojem primeru družine, čeprav sta si Maks in Žiga zelo podobna je med njima veliko razlik).

Pomanjkljivost te metode je problem verodostojnosti vira, upoštevati je treba dejavnike, ki lahko vplivajo na določen način zapisa, problem interpretacije podatkov iz dokumenta, problem selekcije virov itd.

3. TEORETIČNI DEL

3.1. DEFINICIJA GLUHOTE

Splošna definicija za gluhoto, slušno prizadetost ali naglušnost ne obstaja. Definicija, ki se najpogosteje pojavlja je naslednja: »Naglušni so tisti ljudje, pri katerih je sluh, čeprav okrnjen, še vedno funkcionalen s pomočjo slušnega aparata ali brez njega.« Definicija ni povsem točna ker ne upošteva stopnje okvare sluha in (kar je še pomembneje) funkcionalnih nivojev in njihovih učinkov na način življenje posameznika. Starost, pri kateri je nastopila določena stopnja izgube sluha, vpliva na razvoj jezika in veščine komuniciranja med naglušnimi osebami, kar vpliva tudi na razumevanje posameznika doma in v skupnosti. Vzroki za gluhoto so različni, vključno z nesrečami, dednostjo, boleznimi in poškodbami (Redžepovič Str.23).

Z stavkom da definicija za gluhoto, slušno prizadetost ali naglušnost ne obstaja se ne strinjam saj se mi zdi da je gluhoto možno definirati. Redžepovič je dobro definiral naglušnost ni pa definiral popolne gluhotе oz. Stanja ko se otroci rodijo gluhi in slišijo le s pomočjo slušnih aparatov.

- **»Gluhost in naglušnost je nevidna invalidnost, ki ni samo telesna (anatomska in fizična) poškodba, ampak vključuje tudi psihične in socialne ter posledice pri glasovno-jezikovni komunikaciji med sogovorniki. Vse negativne posledice na mentalnem in socialnem področju doživljanja so izražene v njihovi individualni oviranosti (»surdološki sindrom« in »gluha stigma ali habitus« sodita med kompleksne pojave pri gluhih in naglušnih osebah. Le-ti se odražajo na telesnem, psihičnem in socialnem nivoju življenja ljudi s poškodovanim organom sluha, nezmožnostjo poslušanja zvočnih dražljajev okoli sebe in nezmožnostjo govornega komuniciranja z glasovno – jezikovno obliko.) ali stigmati in habitusu gluhih in naglušnih oseb« (Gluhota, 2014,).**

Strinjam se da je gluhotа invalidnost ampak moje mnenje je da lahko na primer glasovno-jezikovno komunikacijo izboljša vsak gluh posameznik z vajo pri tem mora imeti podporo najbližjih in ustrezno strokovno pomoč. Glede stigmatizacije gluhih pa sem mnenja da obstaja sama jo srečujem skoraj vsak dan, zdi se mi da to zelo vpliva na gluhe ali naglušne osebe saj jih ostali velikokrat podcenjujejo in obsojajo preden jih sploh spoznajo. Glede na to da smo leta 2016 je ozaveščanje ljudi o gluhoti in kaj to sploh pomeni in kako vpliva na osebe zelo slabo in pomanjkljivo.

- **»Gluhotа ali naglušnost je stanje, ki je nepopravljivo in se mu človek lahko le prilagodi. Navaditi se mora živeti z njim in čim bolj zmanjšati slabe posledice, ki jih prinaša. Za vse zgoraj napisano obstaja le ena pot. Nihče se ni dolžen nikomur podrežati in se »normalizirati« po standardih večine, zato je popolnoma neupravičeno pričakovati, da se bo gluha oseba, ki živi v sliščem svetu, zato morala podrežati in slediti smernicam, ki jih vsiljuje družba. (Kogovšek str.108)**

Gluhotа je res nepopravljivo stanje a ga je možno le izboljšati in ne popolnoma popraviti. Strinjam se da se nihče ni dolžen nikomur podrežati, vendar sem mnenja da se morajo naglušne oz. Gluhe osebe vseeno integrirati v družbo.

- **Vse tri definicije so pravilne ampak posamično nepopolne. Jaz se najbolj strinjam z tem (z naslednjim) povzetkom vseh treh definicij. Gluhost in naglušnost je nevidna invalidnost, ki ni samo telesna (anatomska in fizična) poškodba, ampak vključuje tudi psihične in socialne ter posledice pri glasovno-jezikovni komunikaciji med sogovorniki. Vse negativne posledice na mentalnem in socialnem področju doživljanja so izražene v njihovi individualni oviranosti. Je nepopravljivo stanje in se mu človek lahko le prilagodi. Navaditi se mora živeti z njim in čim bolj zmanjšati slabe posledice, ki jih prinaša. Starost, pri kateri je nastopila določena stopnja izgube sluha, vpliva na razvoj jezika in večine komuniciranja med naglušnimi osebami, kar vpliva tudi na razumevanje posameznika doma in v skupnosti. Vzroki za gluhoto so različni, vključno z nesrečami, dednostjo, boleznimi in poškodbami.**

Osebe s slušno motnjo bi lahko razdelili v tri skupine:

- a) Skupina prelingvalno gluhih – v to skupino spadajo osebe, ki so gluhe od rojstva in nikoli niso imele možnosti slišati svojega glasu ali zvokov iz okolja. Težje se jim je tudi prilagajati in predvsem naučiti znakovnega jezika, ponavadi nimajo sposobnosti branja z ustnic.
Ta skupina ima najbolj izrazite specifične potrebe na področju govornega komuniciranja. Če te osebe niso bile že ob prvem letu starosti podvržene surdološki rehabilitaciji, potem postanejo gluhone. To je torej najbolj prizadeta skupina (Petrovič, str/16).
- b) Skupina postlingvalno gluhih – osebe v tej skupini so oglušele v največ primerih v kasnejšem obdobju svojega življenja in se bistveno razlikujejo od oseb v prejšnji skupini.
Takšni ljudje so si pridobili avditivno spoznanje o svetu zvokov ter so se spontano naučili glasovno – jezikovno komunicirati. Posebne težave imajo pri sprejemanju ustnih sporočil sogovornika. Sporočila ne slišijo, vendar ga delno lahko vidijo, ko ga odčitajo z obraza in ust sogovornika. Ta skupina je ob brezhibni pismenosti zelo blizu populaciji, ki sliši (Petrovič, str./16).
- c) Skupina naglušnih oseb - v tej skupini so osebe z delno motnjo sluha glasovno – jezikovno komunikacijo v večini primerov obvladajo.
V tej skupini je več podskupin, glede na čas nastopa naglušnosti in glede zmožnosti (po kakovosti in intenziteti) slušnega doživljanja. Najbolj izrazite skupine prelingvalno in postlingvalno naglušnih oseb (težje, srednje in lažje naglušni).
Vsaka od omenjenih podskupin naglušnih oseb ima svojo specifično govorno – komunikacijske potrebe in možnosti. Največje težave imajo prelingvalno težje naglušni posamezniki. Nasprotno pa so postlingvalno lažje naglušne osebe na področju glasovno – jezikovnega sporazumevanja najbližje tistim, ki slišijo. S pomočjo slušnih pomagala in v ugodnih prostorsko – zvočnih in svetlobnih razmerah se te osebe lahko uspešno glasovno – jezikovno sporazumevajo s tistimi, ki slišijo (Petrovič, str./17).

3.2. POMEN SLUHA

Človek je socialno bitje, zato je slušno doživljanje okolja za človeka zelo pomembno, še posebej za govorno-jezikovno komunikacijo. Preko omenjenega spoznavnega kanala in razvoja glasovno-jezikovne socialne komunikacije najuspešneje potekajo človekova vzgoja, izobraževanje, integracija v družbo, profesionalno usposabljanje in sodelovanje nasploh. (Redžepovič str/27)).

Poslušanje je proces, pri katerem se oseba uči prepoznati in razumeti zvoke ter je rezultat iskanja pomena zvoka. Ključni elementi procesa zajemajo štiri stopnje: zaznavanje, razločevanje, prepoznavanje in razumevanje zvočnih signalov. Stopnja zaznavanja je prva stopnja, kjer se otrok preprosto odzove na prisotnost zvoka in to sposobnost ima že 26 tednov star zarodek. Pri gluhih in naglušnih osebah so težave prisotne že na tej stopnji. Sledi stopnja razločevanja, ki vključuje učenje suprasegmentalnega razlikovanja jakosti, trajanja in frekvence (višine) zvoka. Nekateri gluhi in naglušni imajo težave pri razločevanju dveh zvokov, zaznajo pa nujno prisotnost. Na stopnji prepoznavanja oseba ponovi ali pokaže na izvor zvoka. Pri gluhih in naglušnih je ta proces upočasnen, ker je zanj pomembno učenje, ki ga predstavlja pogostost srečevanja z zvokom. Z zvokom se srečujejo le v posebnih pogojih in še to redkeje ter z nekaterimi zvočnimi dražljaji, kar posledično pomeni, da se prepoznavanje časovno zelo zavleče. Končna stopnja je razumevanje zvočnih signalov, kjer oseba ne zgolj ponovi, ampak z ustrezno reakcijo pokaže, da razume pomen zvoka, ki ga je slišala. Ta stopnja vodi v razumevanje zvokov in seveda besed ter je posledica učenja, neprestanega poslušanja, akustičnega pomnjenja, motorične dejavnosti, asociacijskih miselnih povezav in tudi nadzora nad lastno produkcijo. Pri gluhih in naglušnih se omenjena stopnja časovno zelo podaljša in ne dosega enake kakovosti kot pri slišočih. Posameznik ne samo, da ne govori ali ne govori razločno, ampak tudi ne piše in ne razume napisanega, ker si ni mogel ustvariti jezikovnega sistema kot osnove sporazumevanja (Košir, 1999).

3.3. PRAVNE PODLAGE

3.3.1. Deklaracija o pravicah invalidov

Invalidi so definirani kot vse tiste osebe, ki zaradi prirojene ali pridobljene pomanjkljivosti v svojih telesnih in duševnih sposobnosti niso sposobne same delno ali v celoti zadovoljevati potreb normalnega individualnega in družbenega življenja. (Redžepovič str.39)

Vprašanje, ki se ob tem pojavlja, je, koliko demokratične družbe, med katerimi se prišteva tudi Slovenija, naredijo za to, da lahko invalidi zadovoljujejo te potrebe v obsegu, ki jim ga dovoljuje stopnja invalidnosti. In koliko družba naredi za premagovanje ovir, ki bi gluhim tako kot ostalim državljanom omogočili normalno življenje.

Zagotavljanje pravic gluhim na področju izobraževanja, zaposlovanja, informiranja ter ostalih socialnih, kulturnih in ekonomskih pravic pa danes ni več možno brez množičnega obveščanja. Da bi demokratična družba vse to uspešno izpeljala, pa je potrebno sodelovanje zakonodaje in izvršilne oblasti, medijev in invalidskih organizacij pri snovanju ustreznih politik in programov.

Ljudje z okvaro sluha so torej enako pomembni predstavniki civilne družbe, so državljani, ki imajo pravico do govora, gibanja, javnega mnenja ter polnega kulturnega, družbenega in političnega življenja.

»Organizacije gluhih spadajo med najstarejše in gluhim na temelju solidarnosti, samopomoči, izkušenj s sliščim okoljem ter s pomočjo sliščih posameznikov zagotavljajo uveljavljanje posebnih potreb in pomembno pripadnost njihovem socialnem okolju. Organiziranost in skrb za odrasle gluhe ter naglušne osebe sta, tako v Sloveniji kot drugod po svetu, nastajali in se razvijali skozi daljše zgodovinsko obdobje« (Redžepovovič str.11)

»Diskriminacija zaradi invalidnosti« pomeni vsako razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi invalidnosti z namenom ali posledico zmanjšanja ali izničenja enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. Vključuje vse oblike diskriminacije, tudi odklonitev primerne prilagoditve (konvencija o pravicah invalidov, 2014).

3.3.1.1. [Konvencija o pravicah invalidov](#)

Namen te konvencije je spodbujati, varovati in invalidom zagotavljati polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter spodbujati spoštovanje njihovega prirojenega dostojanstva.

Invalidi so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi (Konvencija o pravicah invalidov str./3).

Pomen izrazov

V tej konvenciji:

"komunikacija" vključuje jezike, prikaz besedila, brajico, taktilno sporazumevanje, veliki tisk, dostopne multimedije ter pisani, zvočni in običajni jezik, človeškega bralca ter povečevalne in alternativne načine, sredstva in oblike zapisa sporočila skupaj z dostopno informacijsko in komunikacijsko tehnologijo;

"jezik" vključuje govornjene in znakovne jezike ter druge oblike negovorjenih jezikov;

"diskriminacija zaradi invalidnosti" pomeni vsako razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi invalidnosti z namenom ali posledico zmanjšanja ali izničenja enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. Vključuje vse oblike diskriminacije, tudi odklonitev primerne prilagoditve;

"primerna prilagoditev" pomeni potrebne in primerne spremembe ter prilagoditve, ki ne nalagajo nesorazmernega ali nepotrebne bremena, kadar so v posameznem primeru

potrebne, da se invalidom na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

"univerzalno oblikovanje" pomeni oblikovanje proizvodov, okolja, programov in storitev, ki je čim bolj uporabno za vse ljudi, ne da bi ga bilo treba prilagajati ali posebej načrtovati. "Univerzalno oblikovanje" ne izključuje podpornih pripomočkov in tehnologij za posamezne skupine invalidov, kadar je to potrebno (Konvencija o pravicah invalidov, str/ 4)

Splošna načela

Splošna načela te konvencije so:

- a) spoštovanje prirojenega dostojanstva, osebne samostojnosti, ki vključuje svobodo izbire, in neodvisnost posameznikov;
- b) nediskriminacija;
- c) polno in učinkovito sodelovanje in vključenost v družbo;
- d) spoštovanje različnosti in sprejemanje invalidov kot dela človekove raznolikosti in humanosti;
- e) enakost možnosti;
- f) dostopnost;
- g) enake možnosti za moške in ženske;
- h) spoštovanje razvojnih sposobnosti invalidnih otrok ter spoštovanje pravice invalidnih otrok do ohranitve njihove identitete.
(Konvencija o pravicah invalidov, str/4).

3.4. KOMUNIKACIJA

Človek ves čas izmenjuje sporočila z naravo in družbenim okoljem. V najširšem pomenu imenujemo ta interakcijski odnos »govorno – socialna komunikacija«. Celotni telesni, čustveni, mentalni, izobraževalni in socialnokulturni razvoj človeka je v veliki meri odvisen od praktične uspešnosti komuniciranja.

- Najprej mora biti ustrezen informacijski signal, ki je nosilec sporočila (dotik, svetloba, zvok in drugo),
- Nato nemoten prenos informacije med sogovornikoma,
- Sogovornikova čutila morajo biti nepoškodovana ter morajo uporabljati isto kodo,
- Obe strani se morata približno enako psihofizično truditi za uspešno sporazumevanje (50% - 50%).

Pri svoji govorni dejavnosti sodeluje človek s celotnim svojim bitjem, tako pri oddajanju kot pri sprejemanju sporočil. Z dolgotrajnim razvojem človeške vrste smo prišli do današnjega glasovnega jezika.

V splošnem ljudje uporabljajo dva osnovna sistema komunikacije, ki imata vrsto različnih oblik:

- NEVERBALNI SISTEM: naravni, prastari sistem (uporaba vseh kinetičnih oblik – geste, mimike in pantomime)
- VERBALNI SISTEM: lingvistično – verbalni, mlajši sistem, nastal z vajo (njegova osnovna oblika je glasovni človeški jezik, druga oblika pa pisani jezik)

Oba navedena sistema s pripadajočimi oblikami predstavljata totalno komunikacijo.

Totalna komunikacija – se je začela razvijati v 16. stoletju, od leta 1950 pa je njen razvoj hitrejši. Takrat so začeli razumeti potrebo po sintetiziranju vseh dotodanjih smeri surdološke komunikologije za uspešno praktično komunikacijo gluhih in naglušnih ljudi.

Metoda totalne komunikacije je na svoji razvojni poti doživela več sprememb svoje definicije:

- I. Konferenca ravnateljev ameriških šol za slušno prizadete – je totalno komunikacijo definirala takole: »totalna komunikacija je filozofija, ki uresničuje združevanje ustreznih možnih avditivnih, oralnih in manualnih načinov komuniciranja za doseg učinkovitega občevanja s slušno prizadetimi osebami.«
- II. UNESCO je metodo definiral takole: »totalna komunikacija je metoda pouka gluhih, ki vključuje primere slušne, ročne in ustne načine sporazumevanja. Vključuje tudi mimiko, geste, branje, pisanje in vse druge načine, ki zagotavljajo večjo jasnost in olajšujejo sporazumevanje.«
(Petrovič, str.21)

3.5. VPLIV GLUHEGA OZ. NAGLUŠNEGA OTROKA NA DRUŽINO

Družina dveh slišočih partnerjev je na rojstvo gluhega otroka popolnoma nepripravljena. Gluhota je za starša presenečenje, na katerega ne znata ustrezno reagirati; prva reakcija je zagotovo šok. V šoku pa naše ravnanje ni smotno in ni usmerjeno k pravim ciljem. Šok lahko traja več let in se potem, ko starša sprejmeta drugačnost svojega otroka, počasi izgublja. Starši pogosto ne poznajo vzroka gluhotе in iščejo »krivdo«, poslušajo večkrat tudi nasprotujoče si nasvete različnih strokovnjakov, sorodnikov, sosedov, društev in drugih staršev; pogosto so razočarani in nemočni. Nezadovoljstvo in uspehi, ki niso v skladu s pričakovanji, lahko vodijo v neuravnoteženo funkcioniranje družine, ki zadeva oba partnerja, brate, sestre kot tudi širšo družino. (Družina in gluhotа, str/ 8 in 9).

Družina se lahko zapre vase, se izolira in izogiba socialnim stikom. Spremembe niso le začasne, značilne za otroško ali mladeniško dobo otroka, ampak so konstantne in segajo v poklicno dejavnost, zaposlitev, poroko in na druga področja odraslega gluhega in neprestano učinkujejo na družino. Seveda pa spremembe niso slabe same po sebi, ampak so take, kot jih

občutimo. Čim več znanja imamo in čim več izkušenj o problemu, ki nas zadeva, tem bolj prirodne in pričakovane so, saj se ob gluhem ali naglušnem otroku tudi osebnost očeta in matere ter sorojencev spreminja. (Družina in gluhoti, str/8 in 9)

Invalidni otrok zelo vpliva na svoje starše in družino. Odločilnega pomena zanj je reagiranje staršev, članov družine in prijateljev. Način, kako invalidne osebe sprejemajo te reakcije, močno vpliva na zaznamovanje in vrednotenje samega sebe in posledično na njihovo obnašanje. (Redžepovič, str/39)

V začetku (najverjetneje večji del življenja naglušnega otroka) ga starši preveč ščitijo in so do takšnega otroka pretirano popustljivi. Naglušni otroci si glasno govorjenje čisto napačno razlagajo kot izraz jeze. Družine, katerih član je naglušen morajo razviti strpne medsebojne odnose. Mimika obraza in govorica telesa, ki spremljata prizadetost, ko naglušni otrok poskuša komunicirati, pri čemer je le delno uspešen, je ponavadi napačno razumljena kot naveličanost ali nenaklonjenost in lahko povzroči, da se naglušna oseba umakne iz nadaljnjega socialnega komuniciranja. To se lahko zgodi tudi, kadar naglušna oseba opazi nestrpnost ali pa ji kdo reče, da tisto, kar je bilo povedano, ni pomembno. Pogosto rečejo naglušni osebi, naj počaka, dokler ne bo tema, o kateri razpravljajo, zaključena in v celoti razložena, ko pa je zaključena, ji rečejo, da ni bila pomembna. (Redžepovič, str/39)

Zgodi se, da jim rečejo, češ da tega tako nebi razumeli oziroma jim povedo v enem stavku tisto, o čemer so razpravljali pol ure. Gluhe osebe se stalno srečujejo s podobnimi situacijami. (Redžepovič, str/39)

Komunikacija igra pri človeku zelo pomembno vlogo, od življenja do smrti. Tudi v družinah, pa naj bodo slišče, gluhe ali kombinirane. Osnova zdrave komunikacije se določi že s prvim dnevom življenja, ob prvem srečanju izven materinskega telesa, s prvim dihom v neznanem svetu- v svetu, s katerim se bo moral otrok spoprijeti in ga obvladati, tako ali drugače skozi vse življenje. (družina in gluhoti str/24)

Govoriti o gluhi družini je enako, kot, če bi govorili o družini zdravi na sluh. Med njima ni razlike, morda le ta, da se gluha družina srečuje z veliko ovirami pri komuniciranju in z nedostopnostjo v mnogih situacijah. (družina in gluhoti str/24)

3.6. ORGANIZACIJA DRŽAVNE INSTITUCIJE, KAKO JIM POMAGAJO

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) je nevladna, strokovna invalidska organizacija, ki si vse od svoje ustanovitve leta 1931 v takratni Dravski banovini, prizadeva za enakopraven družbeni položaj in pravice oseb z okvaro sluha: gluhih, naglušnih in gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom. S strokovnimi predlogi, opozorili in mnenji sodeluje s pristojnimi vladnimi organi in telesi.

ZDGNS je reprezentativna invalidska organizacija s 6.497 člani, združenih v 13 medobčinskih društev. Kot izvajalka 11 posebnih socialnih programov na državni in lokalni ravni ima status društva v javnem interesu na področju socialnega varstva za osebe z okvaro sluha.

(<http://www.zveza-gns.si/o-zvezi/kdo-smo/>).

V organizaciji se zbirajo gluhi, gluhonemi in naglušni. Organizacija skrbi za gluhe in organom oblasti pomaga v vseh zadevah, ki se na njih nanašajo.

Vzpodbujati je treba ekonomsko, kulturno, politično, socialno in športno osveščenost članstva. V ta namen je treba ustanoviti domove, internate, klube, društva itd. Pomagati je treba pri strokovnem usposabljanju članov. Organizacija ustanavlja gospodarska podjetja s cilje, da pomaga gospodarstvu in da delovno usposablja svoje člane. Sodelujejo z ostalimi družbenimi organizacijami in javnimi ustanovami pri pomoči gluhim.

Sodelujejo s podobnimi organizacijami v tujini in na mednarodnih posvetih preko centralnega odbora. Izpolnjujejo naloge, ki bodo postavljene v skladu z zakonom in drugimi predpisi pristojnih organov (Redžepovič str/85).

3.7. IZOBRAŽEVANJE

3.7.1. VZGOJA, IZOBRAŽEVANJE, USPOSABLJANJE

Brez vzgoje in izobraževanja človek ne bi mogel spoznati in uresničiti možnosti svojega razvoja. Proces vzgoje in izobraževanja pomaga posamezniku, da spozna svoje potrebe in se jih zave, pomaga pa mu pri iskanju ustreznih načinov, oblik in sredstev za njihovo zadovoljevanje. S pomočjo vzgoje in izobraževanja razvija človek stvaren, kritičen odnos do okolja, spoznava zakonitosti razvoja družbe, to pa mu omogoči njegovo vključitev v družbo – njegovo socializacijo. Človekova osebnost se ne more razviti zunaj družbe ter brez vzgoje in izobraževanja. Odnos med razvojem osebnosti ter vzgojo in izobraževanjem je nujen, neizogiben, vzorčno posledičen, stalen in zakonit. V tem tiči osebnostno **bistvo vzgoje in izobraževanja**.

Vzgoja – Je predvsem celovit in dolgotrajen proces razvoja in oblikovanje človeške osebnosti, pri čemer se usmerjeno oblikuje osebnost, vsakega posameznika, ter se ga prilagaja zahtevam družbenega okolja, katerega vrednote in norme naj bi sprejel.

Izobraževanje – je dolgotrajen in načrten proces razvijanja posameznikovih znanj, sposobnosti in navad, ki mu omogoča vključitev v družbeno življenje in delo ter oblikujejo znanstveni pogled na svet.

Tako sta vzgoja in izobraževanja prepleteni in medsebojno pogojeni dejavnosti, ki ju med seboj ne moremo ločevati.

Proces razvijanja sposobnosti, ki jih človek potrebuje pri opravljanju nekega konkretnega dela v okviru določene dejavnosti, najbolj pogosto označujemo s pojmom **usposabljanje**. Daljši ali krajši čas usposabljanja je danes nujna sestavina vsakega vzgojno – izobraževalnega procesa. Pri tem ne gre prezreti dejstev, da je vsako usposabljanje povezano z vzgojo in izobraževanjem, da so vzgoja, izobraževanje in usposabljanje v medsebojnem odnosu. Ko govorimo o razvijanju znanja, spretnosti in navad kot osnovnih sestavin vsakega izobraževanja, imamo v mislih vedno tudi usposabljanje človeka za izvajanje določenih poklicnih in življenjskih nalog in opravil. (Petrovič, str./24)

Vsi navedeni pojmi tvorijo pojmovno enotnost. To z drugimi besedami povedano pomeni, da ne moremo govoriti o vzgoji brez izobraževanja ali o izobraževanju brez vzgoje, in dalje, da morata vzgoja in izobraževanje vključevati tudi usposabljanje in obratno. (Petrovič. Str./24).

3.7.2. KAKO SE PRI NAS ŠOLAJO OTROCI Z SLUŠNJO MOTNJO

V Sloveniji so trije zavodi za vzgojo in izobraževanje:

- Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana (totalna komunikacija)
- Center za sluh in govor Maribor (verbotonalna metoda)
- Center za korekcijo sluha in govora Portorož (oralna metoda)

Skrb za izobraževanje odraslih gluhih so prevzela društva in nacionalna zveza. Zanje pripravljajo predavanja, seminarje in delavnice. Poklicno izobraževanje ob delu pa je možno v zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana. Večina gluhih si pridobi poklicno izobrazbo, manj srednjo izobrazbo, za študij pa se jih odloči izredno malo. (Petrovič, str/24)

Vsem staršem, ki imajo predšolske slušno motene otroke svetujem: dajte svojega otroka v normalno osnovno šolo, ves trud, ki ga boste vložili v pomoč pri učenju, a tega ne bo malo, bo poplačan. Težave so, vendar ne pa tako hude, da bi jih z ljubeznijo do svojega otroka ne mogli premagati. Vaš otrok se bo počutil manj prizadetega.

V svetu in pa tudi pri nas iščejo in razvijajo različne poti šolanja otrok s slušno motnjo. Verjamemo, da je njihovo vodilo »splošno dobro in v korist otroka«, vendar ni univerzalnega modela, ki bi ustrezal vsem otrokom.

3.7.3. RAZVOJ SLUŠNO IN GOVORNO MOTENEGA OTROKA

Vsak razvoj poteka po določenih razvojnih fazah in principih. Tako telesni kot duševni razvoj nista enolična procesa, ampak je razvoj najhitrejši v zgodnjem obdobju, in če smo natančnejši, je telesni razvoj najbolj nagel že v predporodnem obdobju, duševni razvoj pa je najhitrejši v prvih treh letih življenja. (Rodošek, str./6).

Razvoj gluhega in naglušnega otroka poteka po enakih razvojnih principih kot razvoj slišočih otrok, drugačnost pa se vendarle kaže na področju sluha in predvsem govora. Gre torej za posebnosti v razvoju jezika, govora in verbalne komunikacije, kar je ozko povezano tudi z drugimi področji, s spoznavnim, socialnim in osebnostnim razvojem otroka. Zaostanek na področju govora vpliva na tempo razvoja teh treh področij, ki je vsaj v začetni fazi upočasnen. (Rodošek, str./6)

Človek se nauči govora spontano – ob pogojih, da dobro sliši, da ima ustrezno razvite govorne organe – s tem, da govor okolja poslušša, ga imitira in rekombinira ter na novo ustvarja. Pri osebah z motnjo sluha prvemu pogoju ni zadoščeno, zato sveta ne doživlja celovito, tudi sebe ne. Posledica tega je, da se govora ne more naučiti, kljub ustreznemu intelektualnemu potencialu in ob dobro razvitih govorilih. Dejstvo, da otrok ne sliši, se najbolj pozna pri njegovem razvoju jezika, govora in predvsem komunikacije. Ta je pri večini gluhih in naglušnih otrok drugačna kot pri slišočih otrocih. Zato se slišočiji starši spopadajo s hudim problemom sporazumevanja s svojim gluhim/naglušnim otrokom. (Rodošek, str./6)

Izguba sluha pomeni manjšo možnost izmenjave izkušenj, kar vpliva tudi na pridobivanje in ohranjanje telesnih in duševnih sposobnosti posameznika. Razvoj gluhega otroka naj bi torej

potekal po enakih razvojnih principih kot razvoj sliščega otroka, ker pa je zaradi izgube sluha otežen govorni razvoj, je posledično gluhi otrok prizadet tudi na vseh ostalih področjih razvoja. Gluhi otroci imajo enake potencialne in predispozicije kot slišči otroci. Problem je v tem, da je razvoj jezika in komunikacije pogosto pri gluhih otrocih drugačen, tako ti ne razumejo dovolj zakonitosti sveta okoli sebe, primanjkuje jim informacij in razlag, njihovi socialni stiki so omejeni in možnost frustracij je večja. To pa se odraža ravno v razvoju in napredku otroka (Rodošek, str./6)

Vse to vpliva na slabše razumevanje različnih socialnih situacij in večkrat se zdi, da so gluhi otroci bolj socialno nezreli kot njihovi vrstniki. Gluhi in naglušni otroci imajo pogosteje kot slišči vrstniki težave v socializaciji, oblikovanju življenjskih norm, pravil obnašanja, odnosov z vrstniki ter oblikovanju ustrezne samopodobe. Okolje pri razvoju otroka ponuja vzor, omogoča, spodbuja in zahteva lastno dejavnost otroka. Okolje lastno dejavnost stimulira in regulira. Okolje v smislu spodbujevalca razvoja je najpogosteje naravnano na večinsko nemoteno populacijo. Moteni v njem težko ali le redko participirajo. Posebej osebam s slušno motnjo sta zaprti marsikatera oblika in vsebina, če nista organizirani v specifično zanje (Rodošek, str./7).

Do štirje otroci od tisočih se rodijo z določeno stopnjo trajne naglušnosti.

Za to obstaja več razlogov, ki vključujejo poškodbe ob porodu in dedne dejavnike. Problemi z ušesi in sluhom se lahko pojavijo tudi kasneje v otroštvu. Vnetja srednjega ušesa in izpostavljenost hrupu sta najpogostejša vzroka za pridobljene okvare sluha. Približno polovica otrok preboli vnetje srednjega ušesa, kar lahko povzroči trajno okvaro sluha. Zato je pomembno vedeti, da ima lahko otrok s ponavljajočimi se vnetji srednjega ušesa občasne težave pri poslušanju. Čutilo za sluh je v celoti razvito že ob rojstvu in danes je možno odkriti naglušnost že pri novorojenčku. Zato je dobro opraviti prvi preizkus sluha že zelo zgodaj, še posebej v primerih, ko sklepamo, da gre za dedno naglušnost. Na voljo imamo tako imenovane presejalne teste, s katerimi odkrijemo otroke s slušno prizadetostjo že ob rojstvu. Študije kažejo, da je razvoj govora pri otrocih s slušno prizadetostjo primerljiv z razvojem govora pri otrocih z normalnim sluhom, če te otroke oskrbimo s primernimi slušnimi aparati preden so stari šest mesecev, izjema so otroci s skrajno izgubo sluha.

Težko je določiti, kako običajno poteka razvoj govora, ker se pri vsakem posameznem otroku razvija drugače. Spodnje meje obstajajo, da nas na splošno usmerjajo. Prenatalni dražljaj pri človeškem zarodku je osnovni sluh razvit po dvajsetem tednu. Sluh se nato razvija, dozori pa do konca nosečnosti.

Zarodek je sposoben slišati zvoke zunaj maternice, vendar mnogo bolje sliši nižje frekvence od višjih.

(<http://www.gluhinaglusni-dolenjske.net/index.php/pomen-sluha/217-otroci-in-sluh>).

3.7.4. INTEGRACIJA

Integracija pomeni vključevanje v redno obliko izobraževanja, se pravi v polnočutno okolje. Integrirani so ponavadi naglušni otroci in njihova oralna komunikacija je relativno dobra, mnogo lažje kot gluhi govorno sporazumevajo s sliščim svetom, imajo zato bistveno boljše možnosti za uspeh v tem svetu in se lažje prilagodijo, zato je taka enodimenzionalna integracija za to populacijo zadovoljiva.

Populacija gluhih otrok pa večinoma nima dovolj ostankov sluha, da bi lahko komunicirala in se izobraževala samo po oralni poti.

Sicer pa ločimo:

- **Popolno integracijo** – otroci z slušno motnjo vključeni v polnočutno okolje. Potrebne so jim dodatne inštrukcije, dobra tehnična opremljenost razreda in razumevanje učitelja. Pomembna je dobra opismenjenost. Če pogojem ni zadoščeno, pomeni vključitev otroka s slušno motnjo v takšno okolje le fizično prisotnost. Tak način šolanja potiska otroka ob rob, v izolaciji.
- **Delno integracijo** – otroci se šolajo skupaj s polnočutnimi, a v posebnih razredih. Pri vzgojnih predmetih kot so: likovna vzgoja, telesna vzgoja, tehnični pouk, pa se družijo s slišječimi vrstniki.
- **Delno segregacijo** – otroci s slušno motnjo se šolajo po posebnih programih, v posebnih šolah. Vendar imajo s slišječimi vrstniki stike v prostem času.
- **Popolna segregacijo** – otroci so ločeni v posebnih zavodih in njihovi stiki s slišječimi so minimalni. V tako obliko šolanja so vključeni predvsem otroci z večjimi motnjami. (Družina in gluhoti str/95).

Moje mnenje je sledeče:

Integracija v redne oblike izobraževanja je smiselna za tiste otroke z motnjo sluha (večinoma naglušni in le redki gluhi), ki imajo vse možnosti za uspeh v sliščem svetu. To so tisti netežavni otroci, ki imajo dovolj sluha, dovolj sposobnosti, dovolj pomoči v starših in dovolj osebnostnih zaščitnih dejavnikov, da bodo lahko enakovredni polnočutnim vrstnikom. Vendar pa taka integracija ni primerna za večino gluhih otrok, ker bi iz njih naredili ponaredke slišječih. Zaradi svojih omejenih oralnih možnosti nikakor ne morejo biti enakovredni sliščemu svetu. Z nasilno integracijo lahko naredimo le polizobražene gluhe ljudi, ki niso kos sliščemu svetu v jeziku in govoru, niso sprejeti v ta svet in mu ne pripadajo, hkrati pa tudi ne pripadajo svetu gluhih, ker ne obvladajo znakovnega jezika.

3.8. SURDOLOŠKA KOMUNIKACIJA

Surdologija je veda o negi, vzgoji, izobraževanju in rehabilitaciji gluhih in naglušnih oseb. Ima večstoletno tradicijo, vendar pod različnimi imeni kot: surdopedagogika, specialna pedagogika gluhih in naglušnih, njihova rehabilitacija ipd. (Petrovič, str/21).

Vendar pa ima v tej kompleksni interdisciplinirani vedi posebno mesto surdološka komunikologija. Ukvarja se s celotno govorno-socialno komunikacijo gluhih in naglušnih oseb ter z zakonitostmi razvoja vseh govorno komunikacijskih veščin te populacije. Zgodovina surdopedagogike obravnava tudi surdološko komunikologijo glede filozofskih, psiholoških, lingvistična in druga vprašanja v zvezi z gluhihimi in naglušnimi osebami.

Osnovne stopnje pri znanstvenem in praktičnem razvoju veščin govorne-socialne komunikacije pri tej populaciji so:

- Znakovna metoda razvoja komunikacije
- Akustična metoda
- Kombinirana – simultana metoda

Z vsemi spremljajočimi postopki, kot sta odčitavanje oz. Branje z obraza in ust sogovornika in sistem »usta-roka«.(Petrovič str/22).

Vsak gluhi otrok je upravičen do surdopedagoške pomoči ki jo prejema na zavodu za gluhe ali pa v vrtcu, šoli, ipd.

Otrok se s pomočjo nauči pravilno izgovarjati besede, jih povezovati v sklope besed in jih začne pravilno uporabljati v vsakdanjiku. Če ta pomoč ni zagotovljena lahko nastanejo težave z samo komunikacijo.

V Sloveniji je surdopedagoška pomoč zagotovljena, a je zaradi pomankanja surdopedagogov omejena na zelo malo ur tedensko, kar pomeni da so slovenski otroci prikrajšani te pomoči. To prinaša tudi veliko breme na starše gluhega oz. naglušnega otroka saj mora z njim toliko več delati da doseže željen cilj.

V svetu in tudi pri nas iščejo in razvijajo različne poti šolanja otrok, s slušno motnjo.

Verjamemo, da je njihovo vodilo »splošno dobro in v korist otroka«, vendar ni univerzalnega modela, ki bi ustrezal vsem otrokom.

V Evropi v pozitivnem smislu izstopa Danska. Njihovo bistveno razlikovalno določilo je: » ne vztrajati, da se mora vse več otrok izobraževati v rednih šolah, temveč iskati najboljše možnosti za to, da bo izobraževalna in socialna segregacija čim manjša« (Redžepovič str/95)

Zdi se mi, da so vsi starši- brez izjeme- so zadovoljni, da njihovi otroci obiskujejo redne šole v domačem kraju in z njimi nimajo posebnih težav. So v stalnih stikih z učitelji in z otroki veliko delajo doma. Tako tudi uspeh ne izostane. Kajti vzeti otroka, ki je že tako občutljiv, iz domačega okolja, je zelo kruto in pušča na otroku trajne posledice, ki se težko ali pa se nikoli ne popravijo. Otroci imajo doma tudi svoje prijatelje; otrok, ki je cel teden odsoten, se ne more vključiti v družbo vrstnikov samo med vikendom in ostane bolj ali manj izoliran, osamljen. (Petrovič, str./29)

3.8.1. PRIPOMOČKI ZA GLUHE IN NAGLUŠNE OTROKE

- 1) SLUŠNI APARAT – Sestavljajo ga mikrofoni, slušalka (zvočnik) in ojačevalni blok, ki ga napaja baterija. Poznamo več vrst slušnih aparatov. Slušni aparati so majhni tehnični čudeži: individualno so prilagojeni ušesom in slušnim potrebam, bistveno prispevajo k boljši kakovosti življenja in omogočajo, da ponovno aktivno stopite v središče vsakdanjega dogajanja (<http://www.neuroth.si/slusni-aparati/>).

Drugi slušni pripomočki, klasični slušni aparati in vibratorni vgradni slušni pripomočki delujejo tako, da zvok, ki pride do notranjega ušesa, le okrepijo ali povečajo premikanje slušnih koščic. Ti pripomočki delujejo le, če je notranje uho še delujoče in tako sposobno pretvoriti sicer s slušnim pripomočkom ojačan zvok v električne impulze. Tudi med temi klasičnimi slušnimi pripomočki moramo nekatere vsaditi v srednje uho z operacijo.

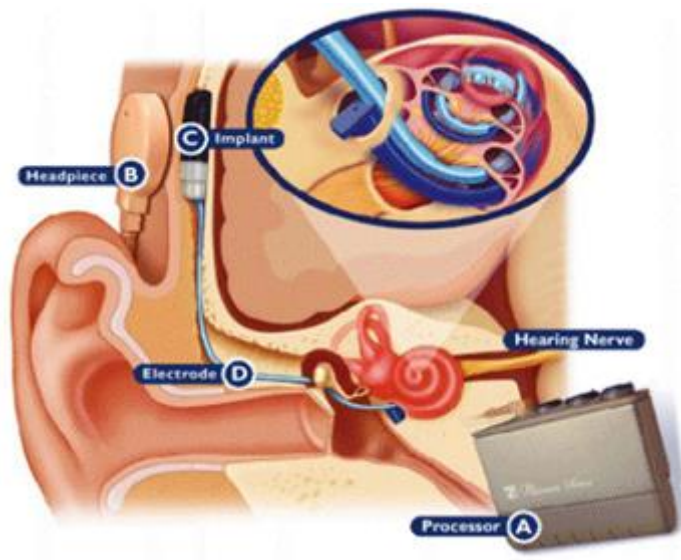
Klasične slušne aparate nosimo na sebi, podobno kot očala. Lahko jih imamo za uhlji, v sluhovodu ali izjemoma v držalnih očal. Potrebujemo varovanje pred vlago in poškodbami, redno čiščenje in menjavo baterijskih vložkov. Priporočeno je tudi redno strokovno vzdrževanje in vsakoletni servis pri izdajateljih slušnih pripomočkov (<http://www.bibaleze.si/clanek/rubrika/malcek/polzev-vsadek-drugacen-slusni-pripomocek.html>).

<http://www.hear-more.com/hearingaids.htm>

- 2) POLŽEV VSADEK – je primeren za tiste okvare sluha, kjer se okvara nahaja v notranjem ušesu. V kolikor so slušne poti otroka odprte in podprte s polževim vsadkom otrok najverjetneje lahko po slušni poti sprejema informacije in razvije govor.

Polžev vsadek, angleško 'cochlear implant', je vgradni slušni pripomoček, ki nadomesti delovanje notranjega ušesa. To, da je vgradni, pomeni, da enega od njegovih delov z operacijo vsadimo v telo. Del notranjega ušesa, ki je zadolžen za sluh, imenujemo polžek. Sestavljen je iz čvrstega kostnega ogrodja, dvakrat in pol zavite cevi, ki se ji prilega mehki del polžka – tekočina in mehke membrane –, v katerem so zaznavne slušne celice, imenovane dlačnice. Polžek pretvori zvok v električni impulz, ki se potem preko slušnega živca in mnogoterih živčnih povezav konča v možganski skorji, kjer dejansko slišimo. Polžev vsadek dovede zvočne signale, spremenjene v kodirane električne impulze, neposredno do slušnega živca. Poleg notranjega dela – implanta, ki ga sestavljata elektroda in stimulator, vsebuje še zunanji del – govorni procesor, ki se nosi za ušesom, pri zelo majhnih otrocih izjemoma tudi posebej. Govorni procesor sestavljajo kontrolna enota z mikrofonom, ki zazna zvok, govorni procesor, ki zvok analizira in spremeni v zaporedje električnih impulzov, ter oddajnik, ki impulze (kot radijske valove) prenese skozi nepoškodovano kožo v notranji del – implant. Govorni procesor vsebuje računalniški program, v katerem so podatki o vrhovih frekvenc zvoka, glasnosti, časovnem zaporedju in ki ga avdiolog, defektolog ali logoped nastavi tako, da je prilagojen vsakemu posamezniku. (<http://www.bibaleze.si/clanek/rubrika/malcek/polzev-vsadek-drugacen-slusni-pripomocek.html>).

<http://www.hear-more.com/hearingaids.htm>

4. METODOLOGIJA

4.1. Cilji in raziskave

CILJ:

- Moj cilj je odgovoriti na vprašanje kako družba vpliva na gluhega otroka, kako mu pomaga in kakšne so njegove možnosti o uspehu.

4.2. Hipoteze

- Družina se mora prilagoditi na nov način življenja, spremeniti morajo način komunikacije.
- Starši na začetku težko sprejmejo dejstvo da so njihovi otroci gluhi oziroma naglušni in so v šoku.
- Organizirane surdopedagoške pomoči, ki je zelo pomembna pri razvoju gluhih otrok, ne prejema dovolj .
- Invalidnost znižuje življenjske priložnosti gluhega otroka.

5. INTERVJU

Intervjuvala sem dve družini z gluhim otrokom. Prva družina ima otroka ki se je rodil sliščeč in je šele kasneje izgubil sluh. Druga družina pa ima otroka ki se je rodil popolnoma gluha. Te družine sem izbrala zato, ker eni pripadam sama, z drugo pa imam redne stike. Njihovim odgovorom zaupam ravno zato, ker jih dobro poznam in jim zato tudi zaupam. Res je da sta Maks in Žiga gluha otroka, a sta si vseeno kar različna saj imata različno stopnjo okvare sluha, nosita tudi drugačne slušne pripomočke (Maks nosi Cochlear implant, ter navadni slušni aparat, Žiga pa nosi Medelov implant).

Odločila sem se da intervjuvam tudi surdopedagoginjo, ki sodeluje z Maksom in Žigo. Za intervju sem se odločila zato, saj sem mnenja, da bojo njeni odgovori še najbolj profesionalni in pristranski.

Z njenimi odgovori bom najlažje in najpravilneje potrdila ali ovrgla izbrane hipoteze.

5.1. Vprašanja:

- 1) Kako je gluhost otroka vplivala na vas?
- 2) Na katere vidike življenja je to vplivalo?
- 3) Ali so bile obremenitve zaradi gluhoste enakomerni razporejene? (kdo od staršev je vložil največ dela).
- 4) Kako ste spremenili način vaše komunikacije?
- 5) Se vam zdi da vaš otrok dobiva dovolj surdopedagoške pomoči? Se vam zdi da bi jo potreboval še več
- 6) Kako ste se sprijaznili z dejstvom da je vaš otrok gluh?
- 7) Ali ste bili deležni pomilovanja s strani okolice?
- 8) Se vam zdi da družba vašega otroka sprejema?
- 9) Na kateri način stigmatizacije največkrat naletite?
- 10) Kje se največkrat srečate z negativnimi odnosi?
- 11) Ali ta invalidnost bistveno znižuje življenjske priložnosti gluhega in družine?
- 12) Na katerih področjih se pojavljajo največje omejitve?

5.1.1. Prvi intervju z Maksovo družino

- 1) Na nas je to vplivalo v tem smislu da sva v njegov razvoj vložila zelo veliko časa in truda. Velikokrat sva dobila občutek nelagodja sploh ko smo bili v družbi z prijatelji, vsi njihovi otroci so že govorili samo najin še ni, vse to je povzročalo tudi dodaten stres. Kar pa ne pomeni da sva bila kdaj prikrajšana za kakršnokoli stvar.
- 2) Maksova gluhosta se je najbolj odražala v tem, da on sam velikokrat ni razumel oz. še včasih vedno ne razume kaj se v določenih situacijah dogaja (do tega pride ker on dovolj dobro ne posluša, ali pa zato ker njegov sogovorec ni dovolj natančen pri izgovorjavi)
- 3) Z možem sva si si delo dobro razdelila on je opravljal gospodinjska dela in se igral z mlajšim sinom, jaz pa sem ta čas preživela z Maksom. Preučevala sem razne metode poučevanja, komunikacije, ki bi prišle prav pri vzgoji najinega sina, z Maksom sva skoraj vsak dan vadila naloge, ki jih je pripravila surdopedagoginja.
- 4) Ker je Maks najin prvorojenec, se je komunikacija bistveno spremenila samo med nama z možem, ko je Maks bil dovolj star in naučen slediti pogovoru sva midva govorila počasneje, bolj razločno in uporabljala sva kar se da čisto slovenščino. Ko pa se je rodil najin drugi sin Ožbej pa se komunikacija med nami ni kdaj dosti spremenila še vedno smo komunicirali na isti način kot prej, kar je Ožbeju le pomagalo spregovoriti že zelo hitro (kar pri 1 letu), edina razlika, ki sem jo sama opazila je bila ta, da sem kakšno stvar večkrat morala ponoviti Maksu kot pa Ožbeju.

- 5) Maksu so na začetku po odločbi pripadale na teden 2 ure surdopedagoške pomoči. Kmalu se je zakon spremenil in prišli smo na 3 ure tedensko, kar je bilo zelo dobro....videl se je skokovit napredek.
A ta zakon ni zdržal dolgo, spet se je pojavil nov in ta je zmanjšal pomoč nazaj na 2 uri.
Na splošno se mi zdi da je imel dovolj surdopedagoške pomoči, seveda pa je bilo obdobje ko Maks ni napredoval in sploh takrat bi potreboval več pomoči kot jo je bilo ponujeno. Veliko je bilo tudi na nas starših sami smo morali poiskati dodatno pomoč in z njim veliko delati na izgovorjavi, poslušanju...Torej v eni fazi je bilo premalo pomoči sedaj pa smo zadovoljni z ponujeno pomočjo in napredkom otroka.
- 6) Ko sem izvedela, da je moj otrok gluha sem padla v šok, nisem vedela kako naj reagiram. Spraševala sem se če je vse kar so mi ravnokar povedali sploh res. Po šoku sem planila v jok nisem vedela kako naj neham jokati, a moč sem našla v svojem sinu zavedala sem se da mu moj jok čisto nič ne pomaga.
Po šokantni novici je mojega moža zanimalo kako oziroma zakaj je najin sin gluha, nekako je potreboval krivca oz. dejstvo zakaj je njegov sin gluha. Odločili smo se za dedno preiskavo in ugotovili da je sin gluhoto podedoval.
- 7) Ne pomilovanja nisem bila deležna.
- 8) Da zdi se mi, da ga družba sprejema. Sploh v vrtcu ne opažam razlikovanja med njim in slišječimi otroci.
Velika razlika je tudi če ga otroci poznajo (v tem primeru se do njega obnašajo normalno, kot, da z njim ni nič narobe) ali pa ga ne poznajo (žal teh situacij nimamo, saj je Maks zelo sramežljiv in se nerad družijo z neznanimi osebami).
- 9) Največkrat smo naleteli na to da so ga ljudje zelo gledali (npr: v trgovini, v parku, na morju...).Na to se nikoli nismo ozirali saj je Maks za nas normalen otrok.
- 10) Negativnih odnosov še do sedaj še nismo imeli. Se pa mi zdi da bojo z vstopom v osnovno šolo tudi ti bili prisotni.
- 11) Generalno gledano mu invalidnost ne znižuje priložnosti za uspeh. Imel bo priložnost obiskovati katerokoli srednjo šolo in pa Fakulteto (a vse to bo veliko odvisno od njega, nekaj malega pa tudi od nas, njegove družine). Bo pa seveda imel omejitve, ki se kažejo že sedaj.
- 12) Omejitve se najbolj kažejo pri športu, zdravniki pravijo, da moramo biti zelo pozorni na to da se ne udari v glavo saj bi to lahko povzročilo motnje na polževem vsadku. Po drugi strani pa pravijo, da so takšni otroci popolnoma podobni drugim, da imajo enake možnosti za uspeh in so lahko prav tako uspešni na področjih kot je šport. Z možem se s tem ne strinjava, sva mnenja da se bo Maks lahko ukvarjal z športom ampak samo rekreativno in ne profesionalno. Velik problem so na splošno skupinski športi ali pa športi ki vsebujejo veliko fizičnega stika z drugo osebo (npr: rokomet, nogomet, karate...).

5.1.2. Drugi intervju z Žigovo družino

- 1) Na nas je to vplivalo tako, da smo bili pod konstantnim stresom, v razvoj otroka je bilo potrebno vložiti veliko časa, energije in pa tudi denarja. Potreboval je določene pripomočke ki so bistveno izboljšale njegov napredek.
- 2) Žigova gluhotata se je najbolj odraža v tem da velikokrat ne razume kaj mu želimo povedati.
- 3) Ne, obremenitve niso bile enakomerno razporejene. Vso delo sem opravljala sama, mož ni veliko pomagal.
- 4) Veliko smo ponavljali besede, saj se jih je tako lažje naučil izgovoriti in pa hitreje si jih je zapomnil. Uporabljali smo veliko slikovnega gradiva, tako se je naučil povezovati glasove z slikami.
- 5) Ne... sem mnenja da Žiga prejema premalo surdopedagoške pomoči. Velikokrat je tudi bolan zato mu veliko ur tudi odpade, teh ur pa seveda ne more nadomestiti. Veliko potem leži na starših da z svojimi otroci vadijo in se učijo.
Da, zdi se mi da potrebuje več kot 3 tedenske ure surdopedagoške pomoči, saj bi se mu tako izboljšala izgovorjava.
- 6) Seveda je bila prva reakcija šok in jok. Sama sem se takoj spomnila soseda iz otroštva, ki je bil gluh in kako nesramni so bili drugi do njega in zavedala sem se da bo tudi moj otrok imel takšne izkušnje.
V trenutku ko ti zdravnik poda diagnozo otroka ti v misli skačejo samo negativne stvari, pozitivne pridejo šele mnogo kasneje.
Pametno pa je da se čimprej sprizaniš z dejstvom da je otrok gluh saj mu le tako lahko omogočiš normalno življenje.
Mož je svoj šok rešil tako da se je želel kar se da čim bolj informirati o sinovem stanju.
- 7) Da, sploh s strani družine (Babice, dedki....)
- 8) Na splošno ga družba sprejema, obstajajo pa izjeme.
Sprejemajo ga sploh tisti, ki so o tem informirani (npr. Vrtec), večinoma če ljudje ne vedo kaj ima na glavi samo gledajo in si med seboj šepetajo.
Tukaj se zelo opazi tudi nevednost otrok, tisti, ki so razgledani se obnašajo primerno, tisti ki pa o tem ne vedo nič se največkrat posmehujejo, opazijo da se Žiga v družbo ne vklopi tako zelo hitro in iz tega se norčujejo.
- 9) Največkrat smo naleteli na to da so ga ljudje zelo gledali (npr: v trgovini, v parku, na morju...). Na začetku nam je bilo to zelo neprijetno saj ne veš kaj si oseba misli o tvojem otroku, a čez čas se naučiš to spregledati in se zavedaš da kaj si drugi mislijo o tvojem otroku sploh ni pomembno.
- 10) Največkrat jih srečamo v kakšnem parku, kjer je veliko otrok različne starosti.
Največkrat otroci samo opazujejo in se do njega obnašajo normalno in se z njim tudi igrajo. Obstajajo pa primeri, ko so drugi do njega nesramni in ga izključijo iz družbe.
- 11) Zdi se mi da invalidnost malo znižuje življenjske priložnosti a samo do določene mere saj mu poskušam ponuditi vse, a zavedati se moramo da ne bo nikoli enakovreden drugim.

12) Največje omejitve se pojavljajo pri glasbi, saj on razume glasbo na drugačen način kot slišči otroci. Zaenkrat je še premajhen da bi njegov način razumevanja razumeli tudi mi sami.

Velik problem predstavlja tudi šport saj se z njim nebo mogel ukvarjati profesionalno, čeprav je Žiga zelo športen tip in se ob športu zelo zabava in sprosti.

5.1.3. Tretji intervju z surdopedagoginjo

5.1.3.1. Vprašanja:

5) Zdi se mi da potrebujejo več surdopedagoške pomoči, sploh predšolski otroci. To bi jim izboljšalo izgovorjavo in tako bi se lažje vključili v okolje.

9) Šoloobvezni otroci imajo največ socialnih težav, težko se vklopijo v družbo zaradi drugačnega govora.

Otroci ki obiskujejo vrtec teh težav nimajo saj so otroci veliko bolj odprti in razumevajoči. Veliko več težav povzročajo drugi starši ki so mnenja da takšni otroci ne sodijo v javni vrtec ampak v posebne vrtce namenjene otrokom z posebnimi potrebami. Mislijo da so tako njihovi otroci prikrajšani.

11) Vse je odvisno od stopnje gluhoste. Veliko je odvisno tudi od podpore družine, prijateljev in okolice ki jih obdaja.

12) Na katerih področjih imajo največje omejitve?

Odrasli imajo velike težave pri zaposlovanju.

Otroci pa imajo težave pri komunikaciji, interakciji. Bojijo se izpostavljenosti, velikokrat ne razumejo navodil, imajo težave pri poslušanju, pada jim koncentracija. Velikokrat se takšni otroci držijo za sebe.

6. ANALIZA HIPOTEZ

6.1. ANALIZA HIPOTEZ

Ugotovitve so naslednje:

H1: Družina se mora prilagoditi na nov način življenja, spremeniti morajo način komunikacije.

✓ **HIPOTEZA JE POTRJENA**

Utemeljitev:

Družina je izpostavljena konstantnem stresu, v razvoj otroka je potrebno vložiti veliko časa, energije in pa tudi denarja. Pomembno je da se komunikacija spremeni do te mere da je prilagojena na stanje gluhega otroka. Potrebno je da se otrok nauči pravilne izgovorjave besed, to dosežemo tako da besede večkrat ponovimo s tem pa omogočimo da si otrok besede zapomni in tudi uporabi pri govoru.

Pametno je uporabljati tudi slikovno gradivo. Otroku je seveda takšen način dela veliko bolj privlačen omogoča pa tudi da otrok začne izgovorjeno besedno povezovati z objektom.

Zdi se mi da so za osebe, ki imajo težave s sluhom, zelo pomembni ostali čuti. Vid, dotik in intuicija so jim pri sporazumevanju v veliko pomoč. Ker uporabniki slušnih aparatov velikokrat tudi berejo z ustnic je dobro med pogovorom obrniti obraz proti njim. Zelo priporočljivo je da govorimo razločno in pa ne prehitro. Sploh če se pogovarjamo z mlajšimi osebami.

Ko pa oговорimo naglušno osebo, poskusimo vzpostaviti stik z očmi ali pa jo pokličimo po imenu. Tako lažje navežemo stik z njimi.

To potrjuje vprašanje št. 1, 2,4:

- Na nas je to vplivalo tako, da smo bili pod konstantnim stresom, v razvoj otroka je bilo potrebno vložiti veliko časa, energije in pa tudi denarja. Potreboval je določene pripomočke ki so bistveno izboljšale njegov napredek.
Žigova gluhotata se je najbolj odraža v tem da velikokrat ne razume kaj mu želimo povedati.
Veliko smo ponavljali besede, saj se jih je tako lažje naučil izgovoriti in pa hitreje si jih je zapomnil. Uporabljali smo veliko slikovnega gradiva, tako se je naučil povezovati glasove z slikami.
- Na nas je to vplivalo v tem smislu da sva v njegov razvoj vložila zelo veliko časa in truda. Velikokrat sva dobila občutek nelagodja sploh ko smo bili v družbi z prijatelji, vsi njihovi otroci so že govorili samo najin še ni, vse to je povzročalo tudi dodaten stres. Kar pa ne pomeni da sva bila kdaj prikrajšana za kakršnokoli stvar.
Maksova gluhotata se je najbolj odražala v tem, da on sam velikokrat ni razumel oz. še včasih vedno ne razume kaj se v določenih situacijah dogaja (do tega pride ker on dovolj dobro ne posluša, ali pa zato ker njegov sogovorec ni dovolj natančen pri izgovorjavi)
Ker je Maks najin prvorojenec, se je komunikacija bistveno spremenila samo med nama, ko je Maks bil dovolj star in naučen slediti pogovoru sva midva govorila počasneje, bolj razločno in uporabljala sva kar se da čisto slovenščino.
Ko pa se je rodil najin drugi sin Ožbej pa se komunikacija med nami ni kdaj dosti spremenila še vedno smo komunicirali na isti način kot prej, kar je Ožbeju le pomagalo spregovoriti že zelo hitro (kar pri 1 letu), edina razlika, ki sem jo sama opazila je bila ta, da sem kakšno stvar večkrat morala ponoviti Maksu kot pa Ožbeju.

H2: Organizirane surdopedagoške pomoči, ki je zelo pomembna pri razvoju gluhih otrok, ne prejemajo dovolj

✓ **HIPOTEZA POTRJENA**

Utemeljitev:

Surdopedagoginja je trdila da potrebujejo več surdopedagoške pomoči, sploh predšolski otroci. To bi jim izboljšalo izgovorjavo in tako bi se lažje vključili v okolje.

Jaz se popolnoma strinjam z njo. Res je da vsak otrok potrebuje različno število ur surdopedagoške pomoči ampak na splošno bi jo vsi potrebovali več

Maksova mama je trdila, da je takrat ko je imel 3 ure hitreje napredoval. Tudi Žigova mama je mnenja da bi njen sin potreboval več pomoči.

To potrjuje vprašanje št. 5 :

- Ne... sem mnenja da Žiga prejema premalo surdopedagoške pomoči. Velikokrat je tudi bolan zato mu veliko ur tudi odpade, teh ur pa seveda ne more nadomestiti. Veliko potem leži na starših da z svojimi otroci vadijo in se učijo. Da zdi se mi da potrebuje več kot 3 tedenske ure surdopedagoške pomoči, saj bi se mu tako izboljšala izgovorjava.
- Maksu so na začetku po odločbi pripadale na teden 2 ure surdopedagoške pomoči. Kmalu se je zakon spremenil in prišli smo na 3 ure tedensko, kar je bilo zelo dobro....videl se je skokovit napredek. A ta zakon ni zdržal dolgo, spet se je pojavil nov in ta je zmanjšal pomoč nazaj na 2 uri. Na splošno se mi zdi da je imel dovolj surdopedagoške pomoči, seveda pa je bilo obdobje ko Maks ni napredoval in sploh takrat bi potreboval več pomoči kot jo je bilo ponujeno. Veliko je bilo tudi na nas starših sami smo morali poiskati dodatno pomoč in z njim veliko delati na izgovorjavi, poslušanju...Torej v eni fazi je bilo premalo pomoči sedaj pa smo zadovoljni z ponujeno pomočjo in napredkom otroka.

H3: Starši na začetku težko sprejemajo dejstvo da so njihovi otroci gluhi in so v šoku.

✓ HIPOTEZA JE POTRJENA

Utemeljitev:

Moje mnenje je daje družina dveh slišočih partnerjev na rojstvo gluhega otroka popolnoma nepripravljena. Gluhota je za starša presenečenje, na katerega ne znata ustrezno reagirati; prva reakcija je zagotovo šok.

To potrjuje vprašanje št. 6:

- Seveda je bila prva reakcija šok in jok. Sama sem se takoj spomnila soseda iz otroštva, ki je bil gluh in kako nesramni so bili drugi do njega in zavedala sem se da bo tudi moj otrok imel takšne izkušnje. V trenutku ko ti zdravnik poda diagnozo otroka ti v misli skačejo samo negativne stvari, pozitivne pridejo šele mnogo kasneje. Pametno pa je da se čimprej sprijazniš z dejstvom da je otrok gluh saj mu le tako lahko omogočiš normalno življenje. Mož je svoj šok rešil tako da se je želel kar se da čim bolj informirati o sinovem stanju.

- Ko sem izvedela, da je moj otrok gluha sem padla v šok, nisem vedela kako naj reagiram. Spraševala sem se če je vse kar so mi ravnokar povedali sploh res. Po šoku sem planila v jok nisem vedela kako naj neham jokati, a moč sem našla v svojem sinu zavedala sem se da mu moj jok čisto nič ne pomaga.
Po šokantni novici je mojega moža zanimalo kako oziroma zakaj je najin sin gluha, nekako je potreboval krivca oz. dejstvo zakaj je njegov sin gluha. Odločili smo se za dedno preiskavo in ugotovili da je sin gluhoto podedoval.

H4: Invalidnost znižuje življenjske priložnosti gluhega otroka.

✓ HIPOTEZA POTRJENA

Utemeljitev:

Z to hipotezo se popolnoma strinjam. Zdi se mi da so otroci lahko prikrajšani pri veliko stvareh. Od vsega začetka so prikrajšani pri vodnih igrah in na splošno pri vodnih aktivnostih (sploh tisti, ki imajo aparate). Zahvaljujoč tehnologiji lahko sedaj tudi otroci z aparatki slišijo na bazenu, morju...izumili so vodotesne aparate, kar je močno izboljšalo njihov položaj.

Otroci imajo zaradi gluhoti veliki težavi pri učenju, pada jim koncentracija, in povprečno se morajo učiti več kot slišišči otroci. To lahko zelo negativno vpliva na otroka, saj kljub trudu lahko dobiva nižje ocene kot njegovi sošolci.

Prikrajšani pa so tudi pri športu, z njim se ne morejo ukvarjati profesionalno, saj je to za njih prenevarno.

To potrjuje vprašanje št. 11 in 12.

- Vse je odvisno od stopnje gluhoti. Veliko je odvisno tudi od podpore družine, prijateljev in okolice ki jih obdaja.
Na katerih področjih imajo največje omejitve?
Odrasli imajo velike težave pri zaposlovanju.
Otroci pa imajo težave pri komunikaciji, interakciji. Bojijo se izpostavljenosti, velikokrat ne razumejo navodil, imajo težave pri poslušanju, pada jim koncentracija. Velikokrat se takšni otroci držijo za sebe.
- Generalno gledano mu invalidnost ne znižuje priložnosti za uspeh. Imel bo priložnost obiskovati katerokoli srednjo šolo in pa Faks (a vse to bo veliko odvisno od njega, nekaj malega pa tudi od nas, njegove družine). Bo pa seveda imel omejitve, ki se kažejo že sedaj.
Omejitve se najbolj kažejo pri športu, zdravniki pravijo, da moramo biti zelo pozorni na to da se ne udari v glavo saj bi to lahko povzročilo motnje na polževem vsadku. Po drugi strani pa pravijo, da so takšni otroci popolnoma podobni drugim, da imajo enake možnosti za uspeh in so lahko prav tako uspešni na področjih kot je šport. Z možem se s tem ne strinjava sva mnenja da se bo Maks lahko ukvarjal z športom ampak samo rekreativno in ne profesionalno. Velik problem so na splošno skupinski športi ali pa športi ki vsebujejo veliko fizičnega stika z drugo osebo (npr: rokomet, nogomet, karate...).

6.2. PREDLOGI ZA NADALJNE DRUŽBENE INTERVENCIJE NA PODROČJU GLUHOTE

(Kaj bi bilo potrebno izboljšati ali spremeniti)

V skupnosti gluhih in naglušnih bi bilo potrebno uvesti veliko sprememb. Na splošno bi morali omogočiti boljše pogoje za surdopedagoško pomoč otrok. Povečali bi lahko število ur pomoči, ki jo otrok prejme.

Uvedli bi lahko tudi skupne sestanke z starši, kjer bi oni opazovali kako surdopedagog sodeluje z otrokom (tako bi lažje te vaje izvajali doma).

Zdi se mi, da bi morali omogočiti tudi pomoč surdopedagogov na fakultetah, saj je gluhim in naglušnim pomoč zagotovljena samo do konca srednje šole. Tudi študentje bi potrebovali pomoč, saj še vedno naletijo na težave.

V veliko pomoč bi bilo tudi, da bi država standardizirala teste v šolah za gluhe in naglušne otroke.

Zdi se mi da bi več časa morali nameniti ozaveščanju družbe. Dosegli bi to, da bi družba bolje sprejemala takšne otroke, nasploh bi to dobro vplivalo na gluhe in naglušne ki pričenjajo z osnovno šolo.

Ob odraščanju mojega brata sem ugotovila še eno stvar. Preden je lahko slišal (rodil se je gluh in je šele pri enem letu bil operiran, torej je šele takrat prvič slišal) smo opazili, da na tržišču ni veliko igrac, ki nebi temeljile na sluh – torej da niso vsebovale zvoka, takšne igrace, ki naj nebi vključevale glasbe se najdejo ampak so otrokom v veliki večini nezanimive. Torej pametno bi bilo, da bi na tržiče prišle takšne igrace, ki bi bile gluhim in naglušnim zanimive, poučne in dostopne.

7. SKLEP

Na podlagi analize hipotez sledi sklep, da so bila vsa zastavljena vprašanja odgovorjena.

Vse hipoteze sem potrdila z vprašanji, ki sem jih zastavila dvema družinama z gluhim otrokom (oba otroka sedaj slišita z pomočjo polžkovnega vsadka). Vprašanja sem postavila tudi surdopedagoginji.

Komunikacijske ovire nastanejo, če niso potešene vse otrokove osnovne potrebe. Tako na primer uporaba oralnega govora in naravnih kretenj še ne pomeni fleksibilnosti v komuniciranju.

K tem ne pripomore samo družina ampak tudi širše okolje (šola, vrtec, vrstniki...).

Komunikacija je lahko besedna ali nebesedna, prisotna pa je vedno in povsod.

Staršem gluhega otroka bi bila potrebna organizirana pomoč, pri negi, vzgoji in izobraževanju svojih otrok.

Surdopedagog na terenu izvaja korekcijo artikulacije, fonacije, dela na gradnji govora, jezika, izvaja vaje pri težavah branja in pisanja, vaje za razvijanje motorike in skrbi za razvoj splošnega funkcioniranja in sposobnosti verbalne komunikacije in poslušanja.

Izguba sluha vpliva na razvoj jezika, socialni in osebni razvoj. Drugačnosti v razvoju gluhega oziroma naglušnega niso pogojene s posledicami gluhoste ali slabšimi sposobnostmi, nezmožnostmi, kot to velika večina misli. Zelo pomembno je, da vse potrebne lastnosti in sposobnosti večina gluhih ima. Ker pa je razvoj jezika in komunikacija slabši, ne razumevajo dovolj sveta okoli sebe, primanjkuje jim informacij in razlag, njihovi socialni stiki so omejeni in možnost frustracij je večja. To pa vpliva na njihov razvoj in napredek.

Potrebno je čim bolj zgodnje usposabljanje na jezikovnem, komunikacijskem in govornem področju, povečanje osebne motivacije za napredovanje ter v največji meri usposabljanje okolice in prizadevanje za izboljšanje problematike gluhih in naglušnih.

Družina dveh slišočih partnerjev je na rojstvo gluhega otroka popolnoma nepripravljena. Gluhota je za starša presenečenje, na katerega ne znata ustrezno reagirati; prva reakcija je zagotovo šok.

Kar zadeva Invalidnost, ta bistveno znižuje otrokove sposobnosti, a ne popolnoma. Zelo pomembno je da otrok v času razvoja prejema strokovno pomoč in ima močno podporo s strani družine, prijateljev in okolja v katerem se giblje.

Starši otroku skušajo omogočiti kar se da »normalno« otroštvo in razvoj.

8. LITERATURA

- REDŽEPOVIČ A. (1995). Odrasli gluhi in naglušni v Sloveniji: Zgodovina, nastanek in razvoj Zveze gluhih in naglušnih Slovenije. Zveza društev slušno prizadetih Slovenije, Ljubljana.
- Košir S. (1999) – Sluh: naglušnosti in gluhost
- Družina in gluhosta - Zbornik prispevkov s konference v Portorožu (1994). Dan, Ljubljana
- Aljoša Redžepovič (1986) – Naš svet je vaš svet. Zveza društev slušno prizadetih Slovenije, Ljubljana.
- PUŠNIK V. (2003) Komunikacijske pravice gluhih v Sloveniji. Diplomsko delo
- PETROVIČ S. (2006). Izobraževanje gluhih in naglušnih v Sloveniji. Diplomsko delo visokošolskega strokovnega študija
- POČKAR M., ANDOLŠEK S., POPIT T., LAKOTA A. (2011) – Uvod v Sociologijo. Učbenik za sociologijo v gimnazijskem izobraževanju. Ljubljana: DZS
- RODOŠEK K. (2010)– Gluhi otroci in njihova komunikacija. Seminarska naloga

V nalogi sem uporabila zapise, ki so jih objavili med datumi 1.9. 2015 in 1.3.2016.

- Spletna stran KONVENCIJA O PRAVICAH INVALIDOV (2016) Pridobljeno s http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/invalidi_vzv/konvencija_o_pra_vicah_invalidov/
- Spletna stran BIBALEZE (2016). Pridobljeno s <http://www.bibaleze.si/clanek/rubrika/malcek/polzev-vsadek-drugacen-slusni-pripomocek.html>
- Spletna stran NEUROTH (2016). Pridobljeno s <http://www.neuroth.si/slusni-aparati/>

- Spletna stran ZVEZA GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE. Pridobljeno s <http://www.zveza-gns.si/o-zvezi/kdo-smo>
- Spletna stran DOLENJSKE.NET. Pridobljeno s <http://www.gluhinaglusni-dolenjske.net/index.php/pomen-sluha/217-otroci-in-sluh>

7.1. SLIKOVNO GRADIVO

- <http://www.hear-more.com/hearingaids.htm>
- <http://www.hear-more.com/hearingaids.htm>